

**UCHWAŁA NR IX/138/19
RADY MIASTA BYDGOSZCZY**

z dnia 27 marca 2019 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miasta
Bydgoszczy za rok 2018**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11, art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, 1000, 1349, 1432 i 2500) w związku z art. 76 ust. 4 pkt 15, art. 180 pkt 9, art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r. poz. 998, 1076 i 1544)

uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej za rok 2018 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta

Monika Matowska

Załącznik do uchwały Nr IX/138/19
RADY MIASTA BYDGOSZCZY
z dnia 27 marca 2019 r.

**SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA
RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA ROK 2018**

BYDGOSZCZ 2019

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej	3
II. Realizacja zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w roku 2018	3
1. Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	3
2. Proces kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	4
3. Wsparcie rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka	5
3.1. Szkolenia, mające na celu podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka	5
3.2. Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne oraz prawne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą	8
3.3. Grupa wsparcia, rodziny pomocowe i wolontariat	8
4. Współpraca ze środowiskiem lokalnym	8
5. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i oceny rodzin zastępczych	9
6. Zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o uregulowanej sytuacji prawnej dziecka	9
7. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	9
7.1. Wyznaczanie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	9
7.2. Szkolenia dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	10
Podsumowanie	12

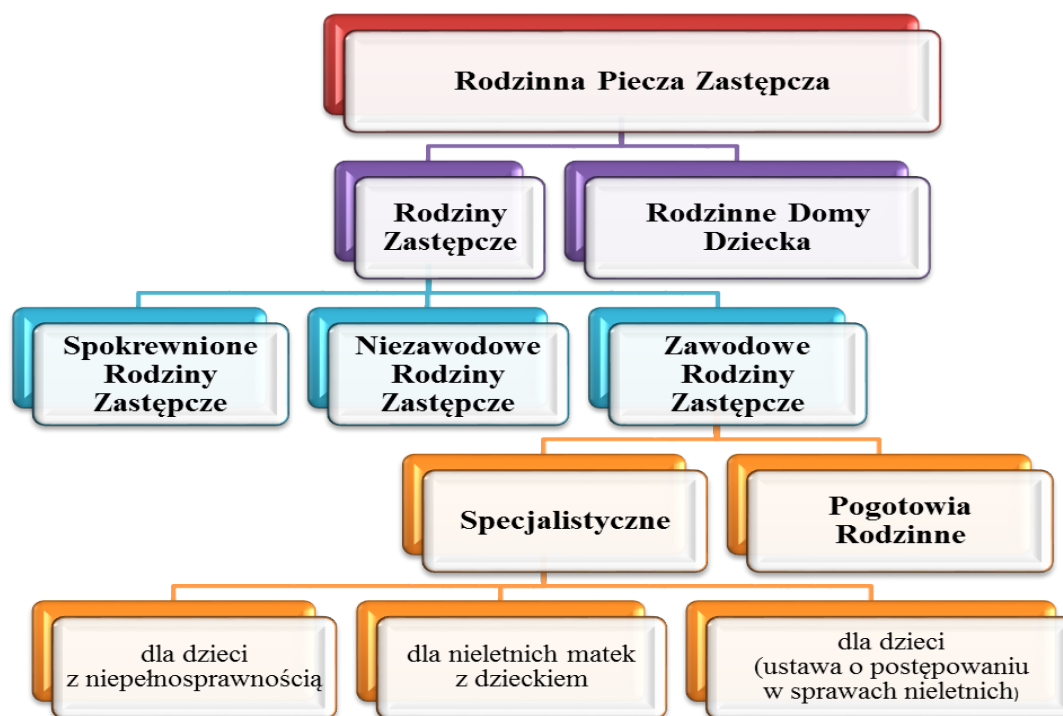
Wstęp

Zarządzeniem Nr 791/11 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 3 listopada 2011 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej został wyznaczony Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W celu realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej utworzono Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Pracą Działu koordynuje kierownik. W roku **2018** (według stanu na dzień 31.12.2018) w Dziale Rodzinnej Pieczy Zastępczej zatrudnionych było: **14** koordynatorów, **2** specjalistów pracy z rodziną, **3** psychologów oraz **1** pedagog.

I. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z założeniami wyżej cyt. ustawy formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

Źródło: Opracowanie własne

W roku **2018** (według stanu na dzień 31.12.2018) na terenie Miasta Bydgoszczy funkcjonowały **338 rodzin zastępczych**, w tym **14 zawodowych rodzin zastępczych** oraz **6 rodzinnych domów dziecka**, w których łącznie przebywało **478** dzieci.

II. Realizacja zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w roku 2018

1. Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Problemem, z którym nadal zmagają się Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest brak wystarczającej liczby kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci, które wymagają czasowego umieszczenia poza rodziną naturalną, w szczególności wymagających zapewnienia długoterminowej opieki zastępczej (zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka). W **2018** roku przeszkolono i zakwalifikowano **1** rodzinę do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, a także przekwalifikowano **2** istniejące zawodowe rodziny zastępcze w rodzinne domy dziecka pozyskując tym samym **9** dodatkowych miejsc dla dzieci. Ponadto pozyskano **1** niezawodową rodzinę zastępczą niespokrewnioną z dzieckiem dla **2** dzieci.

Z uwagi na powyższe, nadal ważnym elementem rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej było promowanie idei rodzicielstwa zastępczego, którego zamierzeniem stałym jest pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w szczególności form zawodowych.

W celu kontynuacji naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w **2018** roku pracownicy Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej aktywnie promowali rodzicielstwo zastępcze poprzez podejmowanie inicjatyw takich jak:

·Spotkanie Z-cy Dyrektora ds. pieczy zastępczej, pomocy rodzinie i osobom niepełnosprawnym MOPS, pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz osób zajmujących się zawodową opieką zastępczą ze studentami Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy, podczas którego w celu rozpowszechniania pozytywnego wizerunku rodzin zastępczych przybliżono ideę rodzicielstwa zastępczego.

·Udział pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Festynie „Bądźmy razem” w Myśliczynie, zorganizowanym przez Caritas Diecezji Bydgoskiej, gdzie specjaliści prowadzący procedurę kwalifikacyjną podejmowali rozmowy z potencjalnymi kandydatami oraz udzielali informacji na temat rodzicielstwa zastępczego. Można także było otrzymać szczegółowo przygotowaną ulotkę na temat rodzicielstwa zastępczego.

·Udział pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej w „Festiwalu Aktywności Kobiet – Babie lato” z okazji pożegnania lata w Leśnym Parku Kultury i Wypoczynku w Myśliczynie, gdzie rozdawano ulotki, podejmowano rozmowy z potencjalnymi kandydatami oraz udzielano informacji na temat rodzicielstwa zastępczego. Kandydaci mogli pozyskać wiedzę na temat przebiegu procedury kwalifikacyjnej oraz warunków jakie trzeba spełnić, aby pełnić funkcję rodziny zastępczej lub prowadzić rodzinny dom dziecka.

·Promowanie rodzicielstwa zastępczego przez pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej podczas spektaklu lalkowego wystawionego m.in. przez dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej i ich opiekunów w Teatrze Polskim w ramach finału Festiwalu „Pozytywka”, gdzie rozdawano ulotki, podejmowano rozmowy z potencjalnymi kandydatami oraz udzielano informacji na temat rodzicielstwa zastępczego.

·Reportaż TVP3 „Zbliżenia” dotyczący rodzicielstwa zastępczego, w którym wzięły udział: Zawodowa Rodzina Zastępcza pełniąca funkcję Pogotowia Rodzinnego oraz osoba prowadząca Rodzinny Dom Dziecka. Ponadto z-ca Dyrektora ds. pieczy zastępczej, pomocy rodzinie i osobom niepełnosprawnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszcy w reportażu zachęcał osoby do podjęcia pracy w formie zawodowej pieczy zastępczej.

W dalszym ciągu promowano rodzicielstwo zastępcze poprzez aktualizowanie informacji dotyczących rodzicielstwa zastępczego na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszcy. Osoby odwiedzające stronę internetową mogły uzyskać podstawową wiedzę odnośnie procesu kwalifikacyjnego kandydatów na rodziny zastępcze, form rodzinnej pieczy zastępczej oraz informacji dotyczących grupy wsparcia dla rodzin zastępczych i szkoleń o różnorodnej tematyce.

Ponadto rodzicielstwo zastępcze promowane było w ramach Projektu „Rodzina w Centrum” oraz „Rodzina w Centrum 2” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020. Odbyły się 2 spotkania dla kandydatów do sprawowania opieki zastępczej dotyczące rozwoju form rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Proces kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej kwalifikuje osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydaje zaświadczenia kwalifikacyjne do pełnienia w/w funkcji.

W ramach działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, proces kwalifikacji dla kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej lub zawodowej rodziny zastępczej

i prowadzenia rodzinnego domu dziecka składa się z kilku etapów i uwzględnia: przeprowadzenie badań pedagogicznych i psychologicznych, ocenę spełniania przez kandydatów warunków określonych w art. 42 wyżej cyt. ustawy, uzyskanie pozytywnej oceny o predyspozycjach i motywacji, ukończenie szkolenia w wymiarze minimum 60 godzin,

w tym odbycie praktyk w zawodowych rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka. Po zakończonym procesie kandydat, otrzymuje zaświadczenie kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zapewnia udział w szkoleniach dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym zawodowej rodziny zastępczej, kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W **2018** roku gotowość pełnienia funkcji niezawodowej i zawodowej rodziny zastępczej zgłosiło **39** osób.

Na uwagę zasługuje fakt, że Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej nadal posiada własną bazę trenerską, co pozwala na rzetelne przygotowanie kandydatów do pełnienia w/w roli. Szkolenia prowadzone są na podstawie programu „Szansa w rodzinie” zatwierdzonego Decyzją Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Nr 6/2017/RZ z dnia 28.04.2017 roku.

Do ukończenia w/w szkolenia zobowiązani są kandydaci do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, zawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zdobyte przez pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej uprawnień trenerskich I i II stopnia pozwoliło uzyskać większą efektywność pracy zespołu w zakresie szkoleń tych kandydatów, a także zminimalizować koszty na przeprowadzanie szkoleń. Pracownicy Działu posiadają również uprawnienia trenerskie do prowadzenia szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, jednakże do tej pory do udziału w szkoleniu nie zgłosił się żaden kandydat. Po przebytym szkoleniu, kandydaci otrzymują świadectwa, potwierdzające jego ukończenie.

W **2018** roku odbyło się **1** szkolenie dla w/w kandydatów, a przeszkolono łącznie **12** osób, w tym **11** osób do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej oraz **1** osobę do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego.

Kandydaci do pełnienia funkcji spokrewnionej rodziny zastępczej przechodzą skróconą procedurę kwalifikacyjną, obejmującą wizytę w środowisku, ocenę warunków socjalno – bytowych, opiniowanie kandydatów dla Sądu oraz udział w 5-godzinym szkoleniu dla spokrewnionych rodzin zastępczych. Szkolenia dla spokrewnionych rodzin zastępczych prowadzi psycholog Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Celem spotkań jest przygotowanie kandydatów do świadomego i dojrzałego pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz podniesienia ich wiedzy na temat rodzinnej pieczy zastępczej.

W **2018** roku gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej zgłosiło **37**, z tego przeszkolono **15** osób. Pozostałe **22** osoby oczekują na szkolenie, które odbędzie się w pierwszym kwartale roku 2019.

Kolejnym z zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest prowadzenie badań psychologicznych i pedagogicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Łącznie w **2018** roku sporządzono **46** opinii psychologicznych pod względem predyspozycji i jakości wykonywanej pracy oraz **21** opinii pedagogicznych. Ponadto ustanowione rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zobowiązane są do aktualizowania w/w opinii co dwa lata. Realizując to zadanie wydano **107** opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W efekcie podejmowanych działań w zakresie naboru, kwalifikacji i szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka w roku **2018** pomyślnie ukończyła proces kwalifikacji **1** rodzina, z którą zawarto umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego. Rodziny te zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pełnią rolę tzw. opieki interwencyjnej i sprawują pieczę krótkoterminową nad dziećmi.

W roku **2018** (według stanu na dzień 31.12.2018) na terenie miasta Bydgoszczy funkcjonowało:

- **9** zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego,
- **6** rodzinnych domów dziecka,
- **3** zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne,
- **2** zawodowe rodziny zastępcze.

3. Wsparcie rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka.

3.1. Szkolenia, mające na celu podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka.

W ramach tego zadania w **2018** roku zorganizowano dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą niżej wymienione szkolenia i warsztaty, które prowadzone były przez specjalistów Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Szkolenia i warsztaty:

· „*Tożsamość dziecka*” – szkolenie dla opiekunów zastępczych mające na celu pogłębienie wiedzy na temat kształtowania tożsamości dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej

· „*Mama, nie babcia. Tata, nie dziadek. Rola poszczególnych członków w rodzinie zastępczej.*” - szkolenie dla opiekunów zastępczych, u których występuje problem jawności, a role rodzinne są zaburzone

· „*Wyrażanie emocji w sztuce przez dzieci*” – szkolenie dla opiekunów zastępczych dzieci, które wzięły udział w warsztatach, którego celem było uświadomienie opiekunom sposobu przekazywania emocji przez dzieci za pośrednictwem sztuki

· „*Jak radzić sobie z emocjami małego dziecka*” – warsztat dla opiekunów zastępczych pełniących opiekę nad dziećmi w wieku 0-6 lat, doświadczających trudności wychowawczych lub chcących pogłębić swoją wiedzę w tym zakresie.

Dodatkowo w efekcie przystąpienia do projektu „Rodzina w Centrum” oraz „Rodzina w Centrum 2” przeprowadzone zostały następujące szkolenia i warsztaty dla opiekunów zastępczych:

1. Warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie dla rodzin zastępczych:

· „*Cyberprzemoc*” - celem spotkania było omówienie sposobów radzenia sobie ze zjawiskiem przemocy w Internecie oraz zasad bezpiecznego korzystania z sieci.

· „*Skuteczna komunikacja podstawą rozwiązywania konfliktów*” - głównym założeniem zajęć było m.in. zapoznanie uczestników z zasadami skutecznej komunikacji, sposobami reagowania w sytuacjach konfliktowych.

· „*Pułapki uzależnienia*” - celem spotkania było wprowadzenie w tematykę zjawiska uzależnienia i współuzależnienia, w tym skutków uzależnień oraz działań profilaktycznych.

· „*Zaburzenia zachowania u dzieci*” - podczas zajęć dyskutowano na temat zaburzeń zachowania opozycyjno-buntowniczych u dzieci, tj. ich genezy, przebiegu, form terapii, sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Ponadto dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej oraz młodzież przygotowująca się do usamodzielnienia mogły również skorzystać ze wsparcia w formie uczestnictwa w warsztatach prowadzonych przez specjalistów Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej

· „*Wyrażanie emocji w sztuce*” – zajęcia przeznaczone dla dzieci w wieku szkolnym 6-12lat,

a także w warsztatach prowadzonych w ramach projektu „Rodzina w Centrum” oraz „Rodzina w Centrum 2”:

1. warsztaty socjoterapeutyczne w celu nabycia umiejętności, które zapobiegają niedostosowaniu społecznemu (dla dzieci i młodzieży w wieku 7-14 lat przebywających w pieczy):

· „*Cyberprzemoc*” – 2 warsztaty, których celem warsztatów było przybliżenie uczestnikom tematyki cyberprzemocy, w tym form tego zjawiska, sposobów reagowania w sytuacji zagrożenia oraz wskazanie instytucji świadczących pomoc,

· „*Internet wróg czy przyjaciel?*” - założeniem głównym spotkania było zapoznanie dzieci z zaletami i zagrożeniami wynikającymi z korzystania z Internetu.

2. warsztaty dla osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą:

· „*Budowanie prawidłowych, zdrowych relacji*” – celem warsztatu było zapoznanie uczestników z wiedzą z zakresu relacji partnerskich, międzyludzkich, ze sposobami wzmacniania własnego potencjału oraz asertywnego wyrażania oczekiwań,

· „*Pułapka uzależnienia*” – głównym założeniem spotkania było przybliżenie uczestnikom wiedzy z zakresu uzależnień behawioralnych i fizjologicznych,

· „*Budowanie i wzmacnianie pozytywnej samooceny*” – w czasie spotkania zapoznano usamodzielnianych wychowanków z tematyką samooceny, samoakceptacji, poczucia własnej wartości.

Jednocześnie, Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w **2018** roku zapewnił wsparcie dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz dzieci biologicznych opiekunów zastępczych, a także ich opiekunów m. in. poprzez prowadzone różnorodne formy integracyjne, kulturalne i rozrywkowe odbywające się na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz na terenie Miasta Bydgoszczy:

- warsztat plastyczny „Topienie Marzanny” dla dzieci, który odbył się w świetlicy na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- warsztat dla dzieci klas IV-VIII i Gimnazjum oraz opiekunów zastępczych z Ratownikami Medycznymi Grupy Ratownictwa PCK Bydgoszcz dot. pierwszej pomocy przedmedycznej, który odbył się w świetlicy na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- warsztat aktorsko-improwizatorski „ 5 porcji emocji” dla dzieci współorganizowany przez Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej z Miejskim Centrum Kultury w Bydgoszczy, który odbył się na terenie MCK,

- warsztaty lalkarskie „Wakacje z lalkami” dla dzieci i ich opiekunów, które odbyły się w świetlicy „Wodny Kraj” w ramach Festiwalu „Pozytywka” zorganizowane przez Fundację BRWI, we współpracy z Miejskim Centrum Kultury w Bydgoszczy oraz Wojewódzką i Miejską Biblioteką w Bydgoszczy,

- warsztat z wizażu dla dziewcząt z wykwalifikowaną kosmetyczką, który odbył się w świetlicy na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- warsztaty wokalnno-aktorskie przygotowujące dzieci do pracy z chórem w celu wspólnego występu planowanego na rok 2019 na Zamku Księża Biskupów w Lidzbarku Warmińskim, które w ramach współpracy z Fundacją BRWI odbyły się w świetlicy „Wodny Kraj”,

- warsztat plastyczny z okazji zbliżających się świąt dla dzieci „Bawimy się i tworzymy razem świąteczne ozdoby”, który odbył się w świetlicy na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- spotkanie edukacyjne z Podróżnikiem „Twoje serce dla dzieci z Filipin”, które odbyło się w świetlicy na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- spotkanie integracyjne „Ferie na wesoło” – gry i zabawy, które odbyło się w świetlicy środowiskowej „Wodny Kraj”,

- spotkanie integracyjne „Obuwie modne i wygodne” dla dzieci z elementami bajkoterapii na podstawie bajki „Siedmiu Supelków” R. Myślińskiego, które odbyło się w świetlicy na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- spotkanie integracyjne dla nastolatków - jesienny seans filmowy pt. „Billy Elliot”, które odbyło się w świetlicy na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- przedstawienie pt. „ Kret sam na scenie” zorganizowane przez studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z filią w Bydgoszczy dla dzieci i ich opiekunów, które odbyło się w w/w uczelni,

- przedstawienie Grupy Impro „ŁOMATKO” – bajka improwizacyjna pt. „Niegreczniucha”, które odbyło się w świetlicy Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- spektakl lalkowy wystawiony m.in. przez dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej i ich opiekunów w Teatrze Polskim w ramach finału Festiwalu „Pozytywka”,

- inicjatywa „*Obczajamy Bydź*”, podjęta przez Fundację BRWI przy współpracy Miejskiego Centrum Kultury i Kina „Orzeł” w Bydgoszczy, w której udział wzięli: dzieci, opiekunowie zastępczy, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej,

- projekt muzyczny „Czesław Mozil i Grajkowie Przyszłości”, którego celem było nagranie teledysku do albumu pt. „Kiedyś to były święta” - spotkanie odbyło się w hali przy ul. Rycerskiej 22, pod nazwą „Świąteczne przebieranki”,

- Jasełka wystawione przez Zespół Firmy Orange w ramach cyklu „Mikołajki z Orange” dla dzieci. Podczas spotkania dzieci otrzymały od Świętego Mikołaja upominki. Spotkanie odbyło się w świetlicy na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W roku 2018, z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz Dnia Dziecka, w celu integracji zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej zorganizował już po raz trzeci Piknik połączony z terenową grą rodzinną, licznymi zabawami oraz pieczeniem kielbasek przy ognisku. Impreza odbyła się w Leśnictwie „Żółwin”.

Tradycyjnie, rok zakończony został spotkaniem świątecznym, w którym udział wzięli opiekunowie pełniący funkcję zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

Ponadto, w ramach Projektu „Rodzina w Centrum” i „Rodzina w Centrum 2” zorganizowano 2 wyjazdy edukacyjne z elementami integracji dla spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych do Wąbrzeźna i Zblewa. Podczas spotkań, opiekunowie zastępczy uczestniczyli w treningu umiejętności wychowawczych, doskonalili wiedzę z zakresu uzależnień dzieci i młodzieży, sposobów rozładowywania napięć emocjonalnych, asertywności w życiu i w procesie wychowania, konstruktywnych form spędzania czasu wolnego. Ponadto, młodzież miała okazję uczestnictwa w treningu umiejętności społecznych.

3.2. Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne oraz prawne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.

W 2018 roku Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej udzielił pomocy psychologiczno-pedagogicznej w postaci niżej wymienionych form:

- *indywidualne konsultacje psychologiczne,*
- *cykliczne spotkania z dziećmi lub dorosłymi o charakterze wspierającym: (poradnictwo, psychoedukacja, rozmowy wspierające),*
- *wizyty specjalistów, we współpracy z koordynatorem w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,*
- *sporządzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,*
- *bezpłatne poradnictwo prawne.*

Dodatkowo Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zapewnił 2 osobom (1 rodzina) wsparcie, w formie superwizji indywidualnej, którą poprowadził psychoterapeuta z firmy zewnętrznej. Ponadto 3 osoby skorzystały ze spotkań superwizyjnych w ramach projektu „Rodzina w Centrum” oraz „Rodzina w Centrum 2”. W ramach tegoż projektu rodziny miały także możliwość skorzystania z poradnictwa: psychiatrycznego (16 osób, w tym 8 dzieci), psychologicznego (26 osób, w tym 11 dzieci), pedagogicznego (3 osoby dorosłe) i prawnego (8 osób dorosłych).

3.3. Grupa wsparcia, rodziny pomocowe i wolontariat.

Kolejnym istotnym elementem wsparcia rodzin zastępczych jest zapewnienie pomocy w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

Od 6 lat na terenie Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej funkcjonuje grupa wsparcia. Celem istnienia grupy jest długofalowe wspieranie osób sprawujących pieczę zastępczą oraz integracja opiekunów zastępczych i wymiana doświadczeń. W roku 2018 uczestniczyły w niej 34 osoby.

W ramach Projektu „Rodzina w Centrum” oraz „Rodzina w Centrum 2” rodziny uczestniczyły również w spotkaniach grupy wsparcia (6 rodzin - 6 osób).

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej udzielił wsparcia rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w formie rodzin pomocowych. Z tej formy pomocy w 2018 roku skorzystało 9 rodzin, w tym: 5 Zawodowych Rodzin Zastępczych, 2 Rodzinne Domy Dziecka, 1 Spokrewniona Rodzina Zastępcza oraz 1 Niezawodowa Rodzina Zastępcza. W rodzinach pomocowych łącznie umieszczono 32 dzieci, z czego umieszczenie 4 dzieci wynikało z nieprzewidzianych trudności w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej i zdarzeń losowych. Natomiast 28 dzieci zostało powierzonych pod opiekę rodzin pomocowych z uwagi na urlopy wypoczynkowe opiekunów. Wśród wykazanych rodzin, które objęte zostały tą formą wsparcia istnieją takie, które skorzystały z niej więcej niż 1 raz.

4. Współpraca ze środowiskiem lokalnym.

W ramach realizacji swoich zadań Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej współpracował z wieloma podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny m.in. z:

- sądami rodzinnymi, przysyłając informacje o całokształcie sytuacji dziecka, okresową ocenę sytuacji dziecka, uczestnictwo w rozprawach sądowych,
- kuratorami sądowymi w zakresie realizacji postanowień sądu,
- ośrodkami pomocy społecznej w zakresie oceny sytuacji dziecka i możliwości powrotu dzieci pod opiekę rodziców,

- ośrodkiem adopcyjnym w sprawach dzieci z uregulowaną sytuacją prawną,
- instytucjami oświatowymi (szkoły, przedszkola, poradnie psychologiczno-pedagogiczne) monitorując przebieg edukacji dzieci,
- podmiotami leczniczymi w zakresie uzyskania przez rodziny pomocy specjalistycznej.

W wielu przypadkach, korzystano z informacji asystentów rodzin biologicznych i pracowników socjalnych Rejonowych Ośrodków Pomocy Społecznej, pracowników oświatowych oraz kuratorów zawodowych i społecznych. Podejmowana współpraca miała na celu zebranie szczegółowych informacji dotyczących sytuacji dziecka i jego rodziny w celu sprawdzenia możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

5. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i oceny rodzin zastępczych.

Kolejnym istotnym zadaniem Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.

W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia oceny tej dokonywano raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. Po przeprowadzeniu przedmiotowych ocen w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej Organizator formułował na piśmie opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał je do właściwego Sądu.

W **2018** roku Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonał **1062** ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka, podczas **84** posiedzeń zespołów. Specjaliści zatrudnieni w Dziale Rodzinnej Pieczy Zastępczej brali również udział w **27** posiedzeniach Zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego oraz w Bydgoskim Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonał również **92** oceny rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji i jakości wykonywanej pracy.

6. Zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o uregulowanej sytuacji prawnej dziecka.

W przypadku uregulowania sytuacji prawnej dziecka Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej przekazuje ośrodkowi adopcyjnemu szczegółowe informacje dotyczące dziecka i jego rodziny, w tym: informację o przebiegu pobytu dziecka w pieczy zastępczej, opinię o zasadności przysposobienia dziecka, opinię o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, opinię o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, mającej na celu stwierdzenie, że przysposobienie to leży w jego najlepszym interesie, opinię o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej oraz opinię o możliwości nieumieszczenia wspólnie rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej z powodu braku kandydatów do przysposobienia rodzeństwa.

W okresie sprawozdawczym zgłoszonych zostało **44** dzieci, z czego przysposobionych zostało **8**.

7. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

7.1. Wyznaczanie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej wyznacza koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku **2018** (według stanu na dzień 31.12.2018) z rodzinami zastępczymi współpracowało **13** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej otoczono **154** rodzin zastępczych oraz **6** rodzinnych domów dziecka. Pozostałe rodziny zastępcze (te z dłuższym stażem lub takie, które nie wniosowały o przydzielenie koordynatora) znajdowały się pod opieką specjalistów, którzy wykonują zadania koordynatora wynikające z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r., o wpiętraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej udzielają rodzinom zastępczym wsparcia, starają się budować z nimi relacje oparte na wzajemnym zaufaniu oraz podejmować wspólne działania mające na celu

rozwiązywanie bieżących trudności wynikających ze sprawowania pieczy zastępczej. Wykonują oni następujące zadania:

- przygotowują we współpracy z rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny plany pomocy dziecku (plan jest podstawowym narzędziem do pracy z dzieckiem i rodziną);

- zgłaszają do Ośrodka Adopcyjnego informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

- uczestniczą w zespołach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych;

- zapewniają rodzinom zastępczym dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci:

- spotkania z psychologiem i pedagogiem Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,

- kontakt z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi i innymi instytucjami pracującymi na rzecz dzieci;

- współpracują ze szkołami, do których uczęszczają dzieci z rodzin zastępczych (kontakt z wychowawcą, psychologiem i pedagogiem);

- współpracują z Sądem w celu monitorowania sytuacji prawnej dziecka;

- udzielają wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, przygotowują wspólnie z nimi Indywidualny Program Usamodzielnienia.

Wszyscy zatrudnieni koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej złożyli Organizatorowi Rodzinnej Pieczy Zastępczej sprawozdania z efektów swojej pracy. W sprawozdaniach zwracali uwagę na problemy rodzin zastępczych: zdrowotne, rozwojowe, edukacyjne i emocjonalne dzieci, współpracę rodziny zastępczej z rodziną biologiczną, problemy w relacjach rodziny zastępczej z pełnoletnimi wychowankami.

7.2. Szkolenia dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy i specjaliści pracy z rodziną wpierający rodziny zastępcze mieli zapewnione szkolenia w celu podnoszenia własnych kompetencji oraz zapobiegania wypaleniu zawodowemu.

W okresie sprawozdawczym pracownicy wzięli udział w następujących szkoleniach:

- „Ochrona danych osobowych”* - celem szkolenia było przypomnienie obowiązujących w Ośrodku zasad dotyczących ochrony danych osobowych. Szkolenie przeprowadził Administrator Bezpieczeństwa Informacji MOPS. W szkoleniu wzięło udział **11** koordynatorów. Dodatkowo ze szkolenia skorzystało **7** innych pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

- „Realizacja potrzeb psychicznych dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej”* – celem szkolenia było pogłębienie wiedzy na temat potrzeb psychicznych dziecka. Prowadzącym szkolenie był szkoleniowiec firmy Profilaktyka „KIER”. W szkoleniu wzięło udział **2** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

- „Za kurtyną resocjalizacji. Perspektywy rozwoju pedagogiki resocjalizacyjnej”* – V Międzynarodowa Konferencja Naukowa na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. W konferencji wziął udział **1** koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

- Spotkania superwizyjne dla koordynatorów i specjalistów pracy z rodziną* – celem spotkań z certyfikowanym psychoterapeutą było zapobieganie wypaleniu zawodowemu pracowników bezpośrednio współpracujących z rodzinami zastępczymi oraz rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W indywidualnych spotkaniach uczestniczyło **10** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz **2** specjalistów pracy z rodziną.

- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – analiza wybranych zagadnień prawnych. Praktyczne szkolenie dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych”* – - celem szkolenia było pogłębienie wiedzy na temat przemocy w rodzinie, procedury Niebieskiej Karty, zagadnień prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa cywilnego użytecznych w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie, a także prawa karnego. Szkolenie zorganizowane zostało przez Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji Terapii Uzależnień Profilaktyki i terapii W szkoleniu uczestniczyło **5** koordynatorów rodzinnej pieczy oraz **3** innych pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

· „*Niebieska Karta*” – celem szkolenia było pogłębienie wiedzy na temat przemocy w rodzinie oraz procedury Niebieskiej Karty. Szkolenie prowadził specjalista Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie MOPS. W szkoleniu uczestniczyło **2** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz **2** psychologów Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

· „*Budowanie relacji interpersonalnych w zespole*” – celem szkolenia była integracja pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej, rozwój osobisty, pogłębienie zrozumienia związków z innymi ludźmi, tolerancja i akceptacja inności, wzrost umiejętności komunikacyjnych, mających stanowić potencjał własnej pracy z rodzinami, skuteczna komunikacja, wykorzystanie kompetencji i inteligencji emocjonalnej w zespole, poszukiwanie nowych rozwiązań.

Ponadto **2** psychologów wzięło udział w Konferencji naukowo-szkoleniowej „Przemoc w rodzinie. Przeciwdziałanie – Pomoc – Bezpieczeństwo”, która odbyła się na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego. Uczestnictwo w konferencji miało na celu podniesienie kompetencji specjalistów zatrudnionych przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w zakresie wiedzy na temat pracy z ofiarą oraz sprawcą przemocy, a także pozyskania umiejętności niezbędnych do analizy rysunków dzieci w przypadku doświadczenia przez nich przemocy.

Podsumowanie

Reasumując, w **2018** roku Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej realizował zadania określone w ustawie z dn. 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy.

Głównym celem Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej było podejmowanie starań zmierzających do wsparcia rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Prowadzone działania były przede wszystkim ukierunkowane na powrót dzieci do rodzin pochodzenia. W celu zwiększenia efektywności pracy, współdziałano z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny zmierzając w kierunku przezwyciężania trudności rodzin naturalnych w opiece i wychowaniu dzieci. W przypadku długoterminowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej organizator zabiegał o podtrzymanie i pielęgnowanie relacji dziecka z członkami rodziny biologicznej (chyba, że Sąd postanowił inaczej), poprzez umożliwianie dziecku dostępu do informacji o rodzinie, zapewnienie stałego kontaktu z członkami rodzin i wzmacnianie w nim poczucia przynależności do rodziny pochodzenia.

W **2018** roku nadrzędnym zadaniem był nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w szczególności zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej. Pomimo intensywnych działań na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego, wśród społeczności lokalnej nadal zauważa się nadal bardzo niskie zainteresowanie pełnieniem funkcji opiekuna zastępczego. W związku z tym promowanie idei rodzinnej pieczy zastępczej będzie w dalszym ciągu priorytetowym zadaniem Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

UZASADNIENIE

1. Przedmiot regulacji:

Przedmiotem regulacji jest przyjęcie przez Radę Miasta Bydgoszczy sprawozdania z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy za rok 2018.

2. Omówienie podstawy prawnej:

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, 1000, 1349, 1432 i 2500) powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, 1000, 1349, 1432 i 2500) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, 1000, 1349, 1432 i 2500) funkcje organów powiatu w miastach na prawach powiatu sprawuje rada miasta.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076 i 1544) organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia staroście oraz radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy.

Zgodnie z art. 180 pkt 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076 i 1544) do zadań własnych powiatu należy wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076 i 1544) zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Bydgoszczy Nr 791/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. w mieście Bydgoszczy zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy.

3. Konsultacje wymagane przepisami prawa:

Nie dotyczy. Uchwała nie wymaga konsultacji.

4. Uzasadnienie merytoryczne:

W ramach monitoringu wykonywania zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, ocena stopnia realizacji poszczególnych zadań winna być dokonywana w formie rocznych sprawozdań przedkładanych Radzie Miasta Bydgoszczy.

Sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za rok 2018 zawiera załącznik do niniejszej uchwały.

5. Ocena skutków regulacji:

Przyjęcie niniejszej uchwały nie wywołuje skutków finansowych.